

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Arbeidsmarkteffecten van op hun kleinkinderen passende grootouders

Tavecchio, L.

Publication date

2008

Document Version

Final published version

Published in

Kind en Adolescent Review

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Tavecchio, L. (2008). Arbeidsmarkteffecten van op hun kleinkinderen passende grootouders. *Kind en Adolescent Review*, 15(2), 230-232.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Arbeidsmarkteffecten van op hun kleinkinderen passende grootouders

Het aantal Amerikaanse grootouders dat betrokken is bij de opvang en opvoeding van hun kleinkinderen neemt nog steeds toe. Ook in Nederland nemen grootouders een belangrijk deel van de opvang en opvoeding van de kleinkinderen voor hun rekening. Volgens Tio (2007: 21) is opvang door grootouders in Nederland (een van) de meest voorkomende vorm(en) van informele kinderopvang die blijkens door hem geciteerd onderzoek de (formele) opvang in kinderdagverblijven zelfs voorbijstreeft als meest gebruikte vorm van opvang (Tio, a.w., *ibidem*).

De Amerikaanse onderzoekers Wang en Marcotte (2007) richtten zich op de eerste plaats op de economische implicaties van deze trend: welk effect heeft de betrokkenheid bij het opvoeden van een kleinkind op de arbeidsparticipatie en het aantal gewerkte uren van grootouders? Voor een antwoord op deze en andere vragen maakten ze gebruik van gegevens afkomstig uit de *Panel Study of Income Dynamics* (PSID), een representatief landelijk Amerikaans onderzoek bij, op dit moment, 8000 gezinnen. De onderzoekseenheid bestond uit grootouders, gehuwd en ongetrouwd, met ten minste één van hen afhankelijk kleinkind, jonger dan achttien jaar. Afhankelijk in die zin dat het kleinkind nog bij iemand thuis woonde (ouder, grootouder of iemand anders). Beperkende voorwaarde was dat de grootouders niet gepensioneerd mochten zijn. Dit om na te kunnen gaan hoe de grootouders hun tijd verdelen tussen betaald en onbetaald werk en welke overwegingen bij beslissingen daarover een rol spelen. Uiteindelijk waren 3240 grootouders bij het onderzoek betrokken en werd gebruik gemaakt van gegevens die werden verzameld in 1994, 1997, 1999 en 2001.

Om het economisch effect van de grootouderlijke betrokkenheid te kunnen schatten, maakten Wang en Marcotte gebruik van modellen die onderscheid maken tussen drie typen grootouders: 1 alleenwonende grootouders (die verder wel verantwoordelijkheid dragen voor het kleinkind), 2 grootouders in drie-generatiehuishoudens (kinderen en kleinkinderen wonen bij hen in huis) en 3 grootouders met inwonende kleinkind(eren) (*skipped-generatie*-huishoudens).

Uit de resultaten komt onder meer naar voren dat – *ceteris paribus* – grootouders die een kleinkind opvoeden vaker jong zijn, vrouw, Afrikaans-Amerikaans en een lager inkomen hebben. Grootouders in

drie-generatiehuishoudens zijn gemiddeld ongeveer tien jaar jonger dan grootouders zonder inwonende (klein)kinderen. Maar grootouders met een inwonend kleinkind (het skipped-generatiehuishouden) zijn ongeveer even oud als alleenwonende grootouders. Het leeftijdsverschil suggereert dat grootouders met een inwonend kleinkind onder bijzondere druk staan: ze zijn ouder en minder gezond, hetgeen ze minder in staat stelt om te werken; tezelfdertijd is de kans kleiner dat leden van de tweede generatie hen kunnen helpen bij de opvoeding. Bovendien kunnen ze minder rekenen op het inkomen van de tweede generatie als bijdrage aan de kosten van levensonderhoud. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de skipped-generatie-grootouders, vergeleken met alleenwonende grootouders, méér gaan werken en dat geldt vooral voor gehuwde grootvaders. Er zijn dus belangrijke verschillen tussen drie-generatie- en skipped-generatiehuishoudens.

Maar de grootste verandering in arbeidsparticipatie als reactie op de aanwezigheid van een kleinkind thuis valt toch te zien bij de grootmoeders. Dat is een seksspecifiek verschijnsel, dat in de Verenigde Staten ook samenhangt met etniciteit en ongelijkheid. Vaak betreft het huishoudens met weinig mogelijkheden en geringe middelen van bestaan. Juist binnen dit soort huishoudens blijken vrouwen vaak over het grootste aanpassingsvermogen te beschikken en offeren ze zich het meeste op (zie ook Joslin & Brouard, 1995).

Dit Amerikaanse onderzoek laat dus zien dat de zorg en verantwoordelijkheid voor kleinkinderen de arbeidsparticipatie van grootouders versterken. Dit betekent dat voor grootvaders de kans toeneemt dat ze (blijven) werken, terwijl grootmoeders (nog) meer uren maken, als er een andere volwassene aanwezig is om op de kleinkinderen te passen.

In Nederland zien we, althans op dit moment, hele andere dingen gebeuren. Daar kunnen grootouders subsidie krijgen voor het oppassen op hun kleinkinderen, als ze officieel geregistreerd zijn bij een gastouderbureau. Nederlandse grootouders die gaan (of blijven) werken om bij te dragen aan de opvang en opvoeding van hun kleinkinderen: het lijkt nog erg ver weg!

Louis Tavecchio

Literatuur

- Joslin, D., & Brouard, A. (1995). The prevalence of grandmothers as primary caregivers in a poor pediatric population. *Journal of Community Health*, 20(5), 383-401.
- Tio, J. (2007). *Kinderopvang door grootouders in Nederland*. Doctoraalscriptie. Universiteit Leiden: Afdeling Algemene en Gezinspedagogiek.
- Wang, Y., & Marcotte, D.E. (2007). Golden Years? The labor market effects of caring for grandchildren. *Journal of Marriage and Family*, 69, 1283-1296.